

ІНДІЙСЬКИЙ КУЛЬТУРНИЙ РЕГІОН

Індією європейці здавна називали багаті країни Південної Азії, про які мали лише приблизне уявлення. Цікаво, що про неї згадує Нестор Літописець у «Повісті минулих літ». Він описує, як після Всесвітнього потопу троє синів Ноя поділили землю. Хаму дістався південь, Яфету — північні та західнослов'янські країни, Сім став володарем Персії, Сирії, Мідії, Вавилонії, Індії та інших східних країн.

Культура країни — немовби фантастичний мальовничий карнавал: розмаїття звуків, барв, пахощів. Мистецтво Індійського культурного регіону тісно пов'язане з буддизмом та індуїзмом, зазнало впливу ісламу. Більшість індійців з давніх-давен переконані у вічності переродження душі, кожна форма якої визначається кармою (долею), що утворюється вчинками самої людини. Цей світогляд — основа глибокої філософічності індійського мистецтва, яке, разом з тим, завжди видовишне і яскраве.

Так склалося історично, що індійська культура з її давніми традиціями поширилася далеко за межі сучасної Індії, в інші країни Середньої і Південно-Східної Азії. Ці країни називають «Велика Індія»: Бірма, Таїланд, Камбоджа, Лаос, Малайзія, а особливо цікавою мистецькими традиціями є Індонезія.

ЗАГАДКОВИЙ І СИМВОЛІЧНИЙ ХУДОЖНІЙ СВІТ ІНДІЇ

Аджанта — буддійський храмово-монастирський печерний комплекс у штаті Махараштра на заході центральної Індії. Він являє собою скелю у вигляді підкови з 29 печерами, що поділяються на два основні типи — чайтья (молитовні зали) і віхара (місця проживання ченців).

Настінний розпис печер всесвітньо відомий. Живопис, що зберігся у фрагментах, ілюструє буддійські легенди і міфи, а також розкриває панораму суспільного життя.

Храми висікалися у скелях протягом кількох століть — з II ст. до н.е. по V ст. н.е. Найдосконаліші зразки скульптур і розписів Аджанти створені у V ст.

Тут зберігається величезна кількість шедеврів буддійського мистецтва. У більш давніх печерах Будда зображений в символічній формі, у вигляді трону або слідів. У більш пізніх печерах різні втілення Будди відображені в барвистих фресках і статуях. Знайдемо там і колоритні сцени з повсякденного життя, а також майстерні зразки скульптурних рельєфів. Монументальне мистецтво Аджанти — унікальна енциклопедія, в якій представлені всі соціальні шари індійського суспільства (від правителя до жебрака), численні народи, що населяли Індію, важливі події з історії країни.

Дослідження печер Аджанти триває й донині. Вони зберігають багато нерозгаданих таємниць. Наприклад, незрозуміло, як художники могли малювати в напівтемряві. Не розкрита і таємниця фарб, що світяться.

У 1983 р. храмовий комплекс «Аджанта» був оголошений пам'яткою Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО. Нині тут функціонує музей буддійського мистецтва.

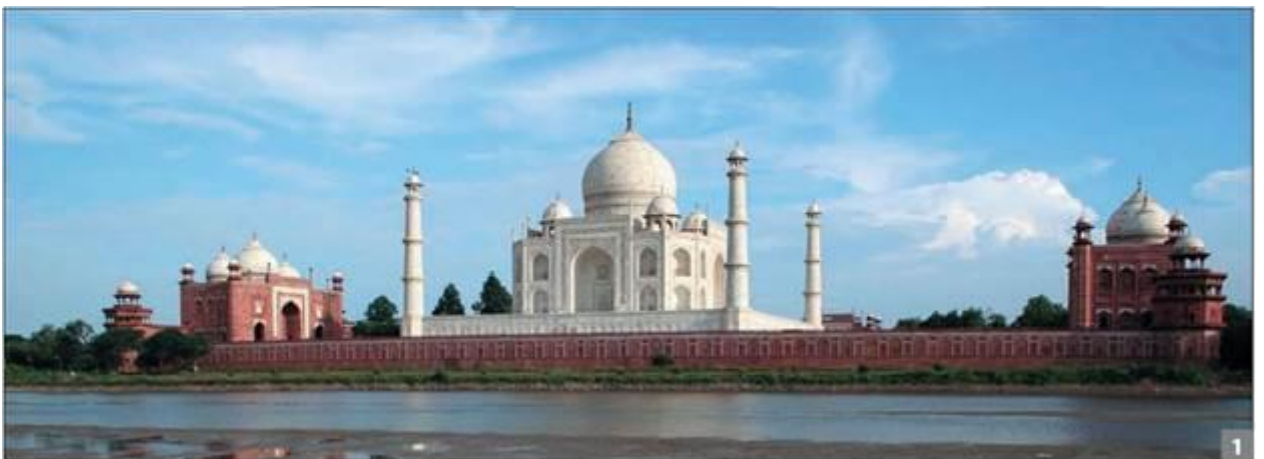

1. Аджанта. Панорама

2. Аджанта. Печерні храми

3. Давнє місто Віджнянагара

4. Стародавні палаці Раджастану

1. Тадж Махал. Агра, Індія

2. Мумтаз Махал і Іах Джахан

Яке значення, на вашу думку, мали монументальна скульптура і живопис у храмовому мистецтві Давньої Індії?

Мавзолей Тадж-Махал (у перекладі «Палац під куполом») — найбільш ушанована архітектурна споруда Індії. Він збудований у 1631-1653 рр. за наказом імператора Шах-Джихана для поховання і вшанування пам'яті його коханої дружини Мумтаз-Махал.

Тадж-Махал — цілий архітектурно-ландшафтний ансамбль. Крім мавзолею, до його складу входять сад, басейн, чотири мінарети, мечеть і будинок для гостей. Планування ансамблю здійснено на основі точних математичних розрахунків, які мають символічне значення.

Мавзолей побудований з білого мармуру, прикрашений золотом і напівкоштовним камінням, різнокольоровими інкрустаціями, різьбленими орнаментами. Купол у формі перлини — мусульманський символ жіночності і раю, символізує Небо. Квадрат будівлі під ним — Землю.

Тадж-Махал вважається кращим зразком архітектури епохи Великих моголів. У ньому поєднано елементи перської, індійської та ісламської архітектурних шкіл. У 1983 р. його внесено до Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО як «перлину мусульманського мистецтва в Індії і один з шедеврів світової спадщини, який викликає загальне захоплення».

Поміркуйте над тим, чому індійський поет Рабіндранат Тагор назвав Тадж-Махал «сльозою на щодні вічності».

Сад, який в ісламській культурі символізує рай, займає більшу частину комплексу. Розташування саду ґрунтується на цифрі 4 та її кратних, — ця цифра вважається в ісламі священним числом. Канали і центральна водойма розподіляють його на чотири частини. В кожній четвертій частині розташовано 16 клумб (всього 64), розділених пішохідними доріжками. Всі дерева саду розташовані в симетричному порядку. Вибір порід дерев також не випадковий. Вони належать або до родини кипарисових (символ смерті), або до родини фруктових (символ життя). Цікаво, що мармуровий мавзолей розташований не в центрі саду, а в його північній частині. Безпосередньо в центрі — басейн, води якого віддзеркалюють споруду мавзолею.

ЗАВДАННЯ:

- Дізнайтеся більше про храми Індії. Підготуйте презентацію тих, які вас особливо вразили.

ТВОРЧА МАЙСТЕРНЯ:

Ознайомтеся в Інтернеті або інших джерелах з індійським живописом стилю «мадхубані». Розпізнайте риси, спільні з українською народною картиною.